

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 30 ΜΑΙΟΥ 2025**ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΘΕΜΑΤΩΝ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ****ΘΕΜΑ Α**

A1. Σύμφωνα με τη Δρ. Μπάρμπαρα Πομιεχόφσκα, νευροεπιστήμονα και επικεφαλής ερευνητικής ομάδας για την «πηγή» της ανθρώπινης δημιουργικότητας, η τελευταία έχει αρχέγονες ρίζες και αναδύεται από τη βρεφική ηλικία. Προέρχεται από τη συνθετική σκέψη μεταξύ ήδη γνωστών ιδεών και νέων σκέψεων. Είναι ικανή για μοναδικά επιτεύγματα, ωστόσο δεν έχει ανακαλυφθεί ακόμη πώς «γεννιέται»· η αρχή της γλωσσικής ανάπτυξης δίνει στοιχεία για την απάντηση σε αυτό το ερώτημα. Επομένως, καθώς η δημιουργικότητα δεν συνδέεται μονάχα με ταλαντούχους ενήλικες αλλά και με βρέφη, είναι ανάγκη να διερευνηθούν όλοι εκείνοι οι παράγοντες – βιολογικοί, κοινωνικοί και περιβαλλοντικοί – που μπορούν να επιδράσουν ανασταλτικά στη γνωστική ανάπτυξη των παιδιών.

ΘΕΜΑ Β**B1.**

- α – Σωστό
- β – Σωστό
- γ – Λάθος
- δ – Λάθος
- ε – Σωστό

B2. Πράγματι το Κείμενο 1 αποτελεί δείγμα επιστημονικού λόγου. Μία πρώτη γλωσσική επιλογή που να επιβεβαιώνει είναι το ειδικό και συνάμα επίσημο – ουδέτερο λεξιλόγιο, που χρησιμοποιεί ο συντάκτης του κειμένου («αποκλίνουσα σκέψη», «εγχείρημα», «πολυαισθητηριακές εμπειρίες»), προκειμένου να εκφράσει πιο σύνθετες έννοιες, που σχετίζονται με τον τομέα της δημιουργικότητας, καθώς και να προσδώσει πιο σοβαρό, τυπικό, αντικειμενικό και πληροφοριακό ύφος στον λόγο του. Μία δεύτερη γλωσσική επιλογή είναι ο μακροπερίοδος λόγος («Μπορεί κανείς να πει ότι η επίλυση προβλημάτων...απαιτούν δημιουργικό νου», «Στο ίδιο πνεύμα εντοπίζεται...σε προβληματικές καταστάσεις»), με τον οποίο επιδιώκεται η ανάλυση και η εμβάθυνση σε πιο σύνθετες έννοιες, καθώς και η ανάδειξη των συσχετισμών μεταξύ τους. Επομένως, γίνεται αντιληπτό ότι όλα τα παραπάνω στοιχεία συνηγορούν υπέρ της επιστημονικότητας του συγκεκριμένου αποσπάσματος.

B3α. Πρόκειται για έναν τίτλο απλό, περιεκτικό, αλλά συνάμα και ιδιαίτερα αποτελεσματικό. Αρχικά, ανταποκρίνεται ολοκληρωτικά στο περιεχόμενο του κειμένου, την ανθρώπινη δημιουργικότητα, που αρχίζει να αναπτύσσεται από τη βρεφική κιόλας ηλικία, στοιχείο που αποδίδεται ειδικά με τη μεταφορά «από κούνια». Παρατηρούμε, επομένως, ότι εισάγει τον αναγνώστη στο θέμα με τρόπο έμμεσο (μεταφορά), στοιχείο που τον καθιστά πιο πρωτότυπο, δημιουργικό και ενδιαφέροντα, κεντρίζοντας κατ' αυτόν τον τρόπο και το ενδιαφέρον του αναγνώστη, εξάπτοντας την περιέργειά του, έτσι ώστε να διαβάσει το κείμενο με διάθεση και προσοχή.

B3β. Μετατροπή Ενεργητικής σύνταξης σε Παθητική:

Παθητική σύνταξη:

«Θα πρέπει, επομένως, να μελετηθούν οι συνθήκες εκείνες από τις οποίες, επηρεάζεται αρνητικά η ανάπτυξη των δημιουργικών γνωστικών ικανοτήτων του βρέφους».

Διαφοροποιήσεις στο ύφος:

Στην Ενεργητική σύνταξη τονίζεται το υποκείμενο που δρα, δηλαδή – στη συγκεκριμένη περίπτωση – το εννοούμενο «εμείς», το οποίο αναφέρεται στους επιστήμονες που θα πρέπει να μελετήσουν τις συνθήκες...Επιπλέον, το ύφος είναι απλό, λιτό και κατανοητό, ώστε ο λόγος να είναι εύληπτος από τον αναγνώστη, αλλά και πιο ζωντανός, άμεσος και παραστατικός. Ωστόσο, τα πράγματα διαφοροποιούνται με την παθητική σύνταξη. Αυτό που τονίζεται εδώ είναι η ίδια η ενέργεια, η πράξη των επιστημόνων, δηλαδή η ανάγκη για μελέτη των συνθηκών που επηρεάζουν αρνητικά την ικανότητα του βρέφους. Επιπλέον, το ύφος καθίσταται πιο σοβαρό, τυπικό, επίσημο, αντικειμενικό και σύνθετο, με αποτέλεσμα και ο λόγος να είναι πιο δυσνόητος για τον αναγνώστη.

ΘΕΜΑ Γ

Γ1. Ο ήρωας του κειμένου εμφανίζεται προβληματισμένος από την σωματική, αλλά κυρίως την ψυχοπνευματική κατάσταση των συναδέλφων του στο γραφείο, οι οποίοι δείχνουν «μαραζωμένοι». Αναρωτιέται μήπως θα τον βοηθούσε να αλλάξει επάγγελμα, αλλά δεν έχει τη δύναμη για κάτι τέτοιο· θα προτιμούσε να είναι εργάτης εδώ και πολλά χρόνια διατηρώντας, όμως, το ίδιο πνεύμα, την ίδια ψυχή. Συγκεκριμένα, αυτήν την ανημποριά του για αλλαγή την αποδίδει με τρόπο emphaticό και δραματικό με το πολυσύνδετο σχήμα («ούτε τέχνη ξέρω, ούτε για να πάω μαθητευόμενος...αλλά ούτε τα χαρτιά και τα κατάστιχα χωνεύω»). Στη συνέχεια, ο αφηγητής/ήρωας με ύφος εξομολογητικό και χρησιμοποιώντας το α' ενικό ρηματικό

πρόσωπο, εκφράζει την αγανάκτηση και την απογοήτευσή του από την συμπεριφορά και την συναισθηματική «συρρίκνωση» των συναδέλφων του («Αυτό το διαπίστωσα μόνος μου, τελευταία,...,είτε ν' αλλάξω και πάλι δουλειά, για να μην τους βλέπω όλη μέρα μπροστά μου»). Τέλος, ο αφηγητής εκδηλώνει την απελπισία του για την ψυχοπνευματική και σωματική κατάντια του περίγυρού του στον εργασιακό του χώρο με έντονες μεταφορές που προσδίδουν συναισθηματική ένωση, αλλά και αμεσότητα και ζωντάνια στον λόγο του («...πώς έγινε και μαζεύτηκαν όλες οι μπαγιάτικες φάτσες πάνω στο δικό μου το κεφάλι», «...πώς θα τους έχει αποξεράνει έτσι, σώμα και καρδιά, το πολύ το διάβασμα...»).

(Ενδεικτική απάντηση)

Αν ήμουν στην θέση του αφηγητή/ήρωα, σίγουρα θα ένιωθα απογοήτευση, από την συμπεριφορά και την κατάσταση των συναδέλφων μου, αλλά παράλληλα θα προσπαθούσα να μην χάσω την ελπίδα και την αισιοδοξία μου και να διατηρήσω ακμαίο το ηθικό μου, ώστε να μην παρασυρθώ. Θα φρόντιζα ,μάλιστα, αυτά τα στοιχεία να τα μεταδώσω και σε εκείνους. Αυτό που είναι σίγουρο, πάντως, είναι ότι θα μεριμνούσα μέσα από ατομικές ή συλλογικές δραστηριότητες (προσωπικά, εξωεπαγγελματικά ενδιαφέροντα) να διατηρώ την δημιουργικότητα και την ψυχοσυναισθηματική υγεία και ισορροπία μου.

ΘΕΜΑ Δ

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΓΡΑΠΤΟΥ ΛΟΓΟΥ

Δ1. Τίτλος : « Δημιουργώ σημαίνει ζω! »

Πρόλογος: Αναρωτιέμαι συχνά κατά πόσο το σχολείο σήμερα διαμορφώνει ανθρώπους – εκτός από κριτικά σκεπτόμενους – και ουσιαστικά ελεύθερους και έτοιμους να εκδηλώσουν το δυναμικό τους μέσω της ιδιαιτερότητας και της μοναδικότητάς τους, μέσω της δημιουργικότητάς τους.

Κυρίως μέρος:

1^ο ζητούμενο

- Οι μαθητές καθίστανται πιο ευφάνταστοι με «ξεχωριστή» σκέψη και συχνά πιο αποτελεσματική.
- Σκέφτονται πιο ελεύθερα, τολμούν να ρισκάρουν νέες ιδέες/πράξεις, δεν φοβούνται την πρωτοβουλία – ακόμη και αν σφάλουν – κι έτσι γίνονται πιο επινοητικοί και ικανή στην αντιμετώπιση δυσκολιών και προβλημάτων στη ζωή τους.
- Μαθαίνουν να εκδηλώνουν τα συναισθήματά τους και έτσι εκτονώνονται και αποφορτίζονται διατηρώντας την ψυχική τους υγεία.

- Ενισχύουν την αυτοεκτίμηση και την αυτοπεποίθησή τους, στοιχείο που τους ωθεί να βρουν και να γίνουν αυτό που πραγματικά επιθυμούν στην ζωή τους.

2^ο ζητούμενο

Είναι αναγκαία η αναφορά σε εξωσχολικές δραστηριότητες σε α' ενικό ρηματικό πρόσωπο.

Για παράδειγμα: ενασχόληση με τις τέχνες, αθλητισμό, συγγραφή κειμένων, ακόμη και απλές καθημερινές συνήθειες, όπως μαγειρική, διαρρύθμιση/διακόσμηση εσωτερικών χώρων κλπ...

Επίλογος: Τόσο σε προσωπικό, όσο και σε συλλογικό επίπεδο έχω την πεποίθηση ότι η ζωή μας αποκτά νόημα και ουσία μέσα σε όλους αυτούς τους πειστικούς περιορισμούς που βιώνουμε καθημερινά, όταν εμείς οι ίδιοι γινόμαστε «δημιουργοί» αντικειμένων, καταστάσεων, ιδεών και συναισθημάτων, «δημιουργοί» της ίδιας μας της ζωής.

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΚΟΥΜΝΙΩΤΟΥ ΑΡΙΑΝΑ